

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาชีวิตและความตาย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ชื่อหลักสูตร

ชื่อภาษาไทย : หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย

ชื่อภาษาอังกฤษ : Master of Arts Programme in Life and Death Studies

๒. ชื่อปริญญา

๒.๑ ชื่อเต็มภาษาไทย : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ชีวิตและความตาย)

ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Master of Arts (Life and Death Studies)

๒.๒ ชื่อย่อภาษาไทย : พธ.ม. (ชีวิตและความตาย)

ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : M.A. (Life and Death Studies)

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

บัณฑิตวิทยาลัย และคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. หลักการและเหตุผลและวัตถุประสงค์

๔.๑ หลักการและเหตุผล

โดยที่เรื่องชีวิตและความตายเป็นประเด็นปัญหาเชิงสังคมที่กำลังได้รับความสนใจมากขึ้นโดยลำดับ สาเหตุก็เนื่องมาจากรูปแบบวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมสมัยใหม่เอียงไปทางด้านวัตถุนิยม บัณฑิตวิทยาลัยและบริโศคนิยมมากยิ่งขึ้น ระบบครอบครัว ชุมชน สังคม และวัฒนธรรม อ่อนแอลงและขาดพลังในการปกป้องคุ้มครองชีวิตของคนในสังคม นอกจากนั้นทัศนคติและรูปแบบการปฏิบัติของสังคมสมัยใหม่ต่อชีวิต ความเจ็บป่วย และความตาย ได้เน้นมิติทางด้านวัตถุหรือร่างกายมากเกินไป โดยละเลยระบบชีวิตแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทั้งมิติทางร่างกาย จิตวิญญาณ สังคม และวัฒนธรรม ในฐานะที่พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เน้นการอธิบายเรื่องชีวิตและความตายแบบเป็นองค์รวม ครอบคลุมทั้งชีวิตในชาติอดีต ชาติปัจจุบัน และชาติอนาคต ทั้งมิติทางสังคม ร่างกาย และจิตวิญญาณ ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย จึงเห็นสมควรขยายการศึกษาให้สูงขึ้นซึ่งจะเปิดโอกาสให้พระสงฆ์และผู้สนใจทั่วไปได้ศึกษาวิเคราะห์วิจัยคำสอนทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับชีวิตและความตายในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น จึงได้

จัดทำหลักสูตรสาขาวิชาชีวิตและความตายระดับมหาบัณฑิตขึ้น ดำเนินการศึกษาตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

๔.๒ วัตถุประสงค์

๔.๒.๑ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องชีวิตและความตายตามหลัก ไตรลักษณ์อย่างเป็นองค์รวม พร้อมทั้งสามารถนำพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตให้มีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี

๔.๒.๒ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้มีความสามารถในการใช้หลักพุทธจิตวิทยาในการช่วยเหลือผู้ป่วยและญาติทุกระยะ ด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

๔.๒.๓ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้สามารถวิจัย สร้างองค์ความรู้ ชีวิตและความตายและเผยแพร่หลักคำสอนพระพุทธศาสนาให้ครอบครัว ชุมชน และสังคม ได้แสดงบทบาทในการช่วยเหลือผู้ป่วยระยะสุดท้ายรวมทั้งพิธีกรรมหลังความตาย

๕. กำหนดการเปิดสอน

เปิดสอนหลักสูตรใหม่ ในปีการศึกษา ๒๕๕๐ ภาคการศึกษาที่ ๑ คือตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

๖. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๖.๑ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

๖.๒ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาภายในประเทศต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกัน เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่สำเร็จการศึกษา และผู้จบเปรียญธรรมเก้าประโยค หรือ

๖.๓ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาในต่างประเทศที่มีระบบให้คะแนนต่างจากระบบที่ใช้ในประเทศไทย ต้องได้รับผลการศึกษามากกว่าระดับที่ ๒ (Second Class) หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้

๖.๔ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

๗. วิธีคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

๗.๑ บัณฑิตวิทยาลัยจะดำเนินการเกี่ยวกับการรับนิสิตใหม่ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในแต่ละปีการศึกษา

๗.๒ ผู้สมัครต้องสอบผ่านข้อเขียนใน ๓ วิชา คือ (๑) ความรู้ความสามารถทั่วไป (๒) ภาษาอังกฤษ (๓) วิชาจิตวิทยาพื้นฐาน

๗.๓ ผู้สมัครต้องผ่านการสอบสัมภาษณ์

๘. ระบบการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จัดการศึกษาในระบบหน่วยกิตวิภาค โดยแบ่งเวลาการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ แต่ละภาคการศึกษามีเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๖ สัปดาห์

บัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาค มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และจะกำหนดระเบียบว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อนที่ไม่ขัดกับข้อบังคับและกฎระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

เงื่อนไขอื่น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑

๙. ระยะเวลาการศึกษา

ให้มีระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ

๑๐. การลงทะเบียนเรียน

กำหนดให้นิสิตลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษาปกติไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑. การวัดผล การประเมินผล และการสำเร็จการศึกษา

ให้มีการวัดผลทุกรายวิชาที่ลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษา โดยวิธีการทดสอบเขียนรายงาน มอบหมายงานให้ทำ หรือวิธีอื่นใดที่เหมาะสมกับรายวิชา

นิสิตจะมีสิทธิเข้าสอบไล่หรือได้รับการวัดผลในรายวิชาใดก็ต่อเมื่อมีเวลาศึกษารายวิชานั้น มาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาการศึกษาทั้งหมดในภาคการศึกษานั้น

สำหรับการประเมินผลรายวิชาและวิทยานิพนธ์ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๒๑ และระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๑๑

๑๒. การสำเร็จการศึกษา

คุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษา

๑๒.๑ มีเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ หรือไม่เกินกว่า ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ

๑๒.๒ ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนและถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๑๒.๓ ได้หน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๑๒.๔ ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ แต้ม

๑๒.๕ ได้ระดับไม่ต่ำกว่า B ในรายวิชาบังคับและวิชาเอกทุกวิชา และได้รับ S ในกรณีที่หลักสูตรกำหนดให้วัดผลเป็น S หรือ U

๑๒.๖ สอบผ่านการประเมินผลวิทยานิพนธ์ และส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑๓. ข้อกำหนดเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์

๑๓.๑ นิสิตจะเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ เพื่อขออนุมัติลงทะเลเบียนทำ วิทยานิพนธ์ได้ เมื่อศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิต สะสมในรายวิชาไม่น้อยกว่า ๘ หน่วยกิต

๑๓.๒ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ต้องมีทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ จำนวนไม่ น้อยกว่า ๒ ท่าน แต่ไม่เกิน ๓ ท่าน ทั้งนี้ต้องมีอาจารย์ประจำหรือเจ้าหน้าที่ประจำ มหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๑ ท่าน

๑๓.๓ นิสิตมีสิทธิ์ขอสอบวิทยานิพนธ์ได้เมื่อศึกษารายวิชาครบตามที่กำหนด ได้ ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในรายวิชาไม่น้อยกว่า ๓.๐๐ และทำวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ โดยใช้เวลา ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓ เดือน นับจากวันลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์

เฉพาะคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ของนิสิตสาขา วิชาชีวิตและความตาย ต้องมี คุณสมบัติได้ปริญญาด้านจิตวิทยา ทั้งนี้ต้องมีกรรมการผู้ได้ปริญญาเอกด้านจิตวิทยาอย่าง น้อย ๑ ท่าน

เงื่อนไขอื่น ๆ เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ให้เป็นไปตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ว่าด้วยวิธี ปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

๑๔. หลักสูตร

๑๔.๑ จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร แผน ก (๒) ไม่น้อยกว่า ๓๘ หน่วยกิต

๑๔.๒ โครงสร้างหลักสูตรพุทธศาสนามหาบัณฑิต

สาขาวิชาชีวิตและความตาย

Master of Arts in Life and Death Studies

โครงสร้างหลักสูตร	แผน ก (๑)	แผน ก (๒)	แผน ข
๑. หมวดวิชาบังคับ		๘	
๒. หมวดวิชาเอก		๑๒	
๓. หมวดวิชาเลือก ไม่น้อยกว่า		๖	
๔. วิทยานิพนธ์		๑๒	
รวมทั้งสิ้น		๓๘	

๑๕. รายวิชาในหลักสูตร

๑๕.๑ วิชาบังคับจำนวน ๙ หน่วยกิต

๓๐๖ ๑๐๑	จิตวิทยาพื้นฐาน*	(๓) (๓-๐-๖)
	Fundamental of Psychology	
๓๐๖ ๑๐๒	ชีวิตและความตายในพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
	Life and Death in Buddhism	
๓๐๖ ๑๐๓	จิตวิทยาแห่งชีวิตและความตาย	๓ (๓-๐-๖)
	Psychology of Life and Death	
๓๐๖ ๒๐๔	ระเบียบวิธีวิจัยทางชีวิตและความตาย	๓ (๓-๐-๖)
	Research Methodology in Buddhism	
๖๐๖ ๑๐๕	ภาษาอังกฤษสำหรับชีวิตและความตาย*	(๓) (๓-๐-๖)
	English for Life and Death	
๓๐๖ ๒๐๕	กรรมฐาน*	(๒) (๒-๐-๔)
	Buddhist Meditation	

หมายเหตุ *วิชา ๓๐๖ ๑๐๑, ๓๐๖ ๑๐๕ และ ๖๐๐ ๒๐๕ เป็นวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต

๑๕.๒ หมวดวิชาเอก ๑๒ หน่วยกิต

๓๐๖ ๑๐๖	จิตวิทยาแห่งความงอกงาม	๓ (๓-๐-๖)
	Growth Psychology	
๓๐๖ ๒๐๗	ชีวิตและความตายเชิงสังคมวัฒนธรรมไทย	๓ (๓-๐-๖)
	Thai Socio-Cultural Life and Death	
๓๐๖ ๒๐๘	สัมมนาชีวิตและความตายร่วมสมัย	๓ (๓-๐-๖)
	Seminar on Contemporary Life and Death	
๓๐๖ ๓๐๙	การฝึกปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวมเชิงพุทธ	๓ (๐-๖-๖)
	Buddhist Hospice Care in Practice	

๑๕.๓ หมวดวิชาเลือกไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

โดยเลือกศึกษาจากรายวิชาต่อไปนี้

๓๐๖ ๓๑๐	ชีวจริยศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
	Bio-Ethics	

๓๐๖	๓๑๑	การศึกษาชีวิตและความตายในทางศาสนา Study on Life and Death in Religions	๓ (๓-๐-๖)
๓๐๖	๓๑๒	ชราศาสตร์วิทยา Gerontology	๓ (๓-๐-๖)
๓๐๖	๓๑๓	ปัญหาชีวิตและความตายในสังคมสมัยใหม่ Problems of Life and Death in Modern Society	๓ (๓-๐-๖)
๓๐๖	๓๑๔	สรีระของมนุษย์กับพยาธิ Human Body and Diseases	๓ (๓-๐-๖)
๓๐๖	๓๑๕	มรณวิทยาเชิงสังคม Social Thanatology	๓ (๓-๐-๖)
๓๐๖	๓๑๖	กรณีศึกษาเกี่ยวกับชีวิตและความตาย Case Study on Life and Death	๓ (๓-๐-๖)
๓๐๖	๓๑๗	ความเครียดและสุขภาพจิต Stress and Mental Health	๓ (๓-๐-๖)
๓๐๖	๓๑๘	จิตวิทยาการปรึกษาเกี่ยวกับชีวิตและความตาย Counseling Psychology of Life and Death	๓ (๓-๐-๖)
๓๐๖	๓๑๙	กฎหมายเกี่ยวกับชีวิตและความตาย Laws on Life and Death	๓ (๓-๐-๖)
๓๐๖	๓๒๐	ธรรมนิเทศว่าด้วยชีวิตและความตาย Dhamma Communication on Life and Death	๓ (๓-๐-๖)

๑๕.๔ วิทยานิพนธ์

๓๐๖	๔๐๐	วิทยานิพนธ์ Thesis	๑๒ หน่วยกิต
-----	-----	-----------------------	-------------

๑๖. แผนการศึกษา

ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาคเรียน	แผน ก (๑)	แผน ข (๒)
๑	วิชาบังคับ ๓๐๖ ๑๐๑ จิตวิทยาพื้นฐาน* ๓๐๖ ๑๐๒ ชีวิตและความตายในพระพุทธศาสนา ๓๐๖ ๑๐๓ จิตวิทยาแห่งชีวิตและความตาย วิชาเอก ๓๐๖ ๑๐๖ จิตวิทยาแห่งความงอกงาม	(๓) (๓-๐-๖) ๓ (๓-๐-๖) ๓ (๓-๐-๖) ๓ (๓-๐-๖)
	รวม	๙

ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต แผน ก (๒)
๒	วิชาบังคับ	
	๖๐๖ ๑๐๕ ภาษาอังกฤษสำหรับชีวิตและความตาย*	(๓) (๓-๐-๖)
	๓๐๖ ๒๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยทางชีวิตและความตาย	๓ (๓-๐-๖)
	๓๐๖ ๒๐๕ กรรณฐาน*	(๒) (๒-๐-๔)
	วิชาเอก	
	๓๐๖ ๒๐๗ ชีวิตและความตายเชิงสังคมวัฒนธรรมไทย	๓ (๓-๐-๖)
๓๐๖ ๒๐๘ สัมมนาชีวิตและความตายร่วมสมัย	๓ (๓-๐-๖)	
	รวม	๙

ภาคการศึกษาที่ ๓

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต แผน ก (๒)
๓	วิชาเอก	
	๓๐๖ ๓๐๙ การฝึกปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม เชิงพุทธ*	๓ (๐-๖-๖)
	วิชาเลือก เลือกศึกษาจากรายวิชาต่อไปนี้ ๖ หน่วยกิต	
	๓๐๖ ๓๑๐ ชีวจริยศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
	๓๐๖ ๓๑๑ การศึกษาชีวิตและความตายในทางศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
	๓๐๖ ๓๑๒ ชราศาสตร์วิทยา	๓ (๓-๐-๖)
	๓๐๖ ๓๑๓ ปัญหาชีวิตและความตายในสังคมสมัยใหม่	๓ (๓-๐-๖)
	๓๐๖ ๓๑๔ สรีระของมนุษย์กับพยาธิ	๓ (๓-๐-๖)
	๓๐๖ ๓๑๕ มรณวิทยาเชิงสังคม	๓ (๓-๐-๖)
	๓๐๖ ๓๑๖ กรณศึกษาเกี่ยวกับชีวิตและความตาย	๓ (๓-๐-๖)
	๓๐๖ ๓๑๗ ความเครียดและสุขภาพจิต	๓ (๓-๐-๖)
	๓๐๖ ๓๑๘ จิตวิทยาการปรึกษาเกี่ยวกับชีวิตและความตาย	๓ (๓-๐-๖)
	๓๐๖ ๓๑๙ กฎหมายเกี่ยวกับชีวิตและความตาย	๓ (๓-๐-๖)
	๓๐๖ ๓๒๐ ธรรมเนียมเทศว่าด้วยชีวิตและความตาย	๓ (๓-๐-๖)
	รวม	๙

หมายเหตุ * วิชา ๓๐๖ ๑๐๑, ๓๐๖ ๑๐๕ และ ๖๐๐ ๒๐๕ เป็นวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต

ภาคการศึกษาที่ ๔

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต แผน ก (๒)
๔	๓๐๖ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์	๑๒
	รวม	๑๒

๑๗. แนวสังเขปรายวิชา

๑๗.๑ หมวดวิชาบังคับ ๘ หน่วยกิต

๓๐๖ ๑๐๑ จิตวิทยาพื้นฐาน (๓) (๓-๐-๖)

Fundamental of Psychology

ศึกษาพื้นฐานแนวคิดทางจิตวิทยา ความหมาย ประวัติ และขอบข่ายของวิชาจิตวิทยาพฤติกรรมและสาเหตุของพฤติกรรม แรงจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้ เซาวนปัญญา เซาวนอารมณ์ บุคลิกภาพ ความขัดแย้งในใจและการปรับตัว สุขภาพจิตและการปรับตัวในสังคม การนำวิชาจิตวิทยาไปประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ โดยศึกษาควบคู่ไปกับแนวคิดทางจิตวิทยาของพระพุทธศาสนา

๓๐๖ ๑๐๒ ชีวิตและความตายในพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)

Life and Death in Buddhism

ศึกษาหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับชีวิตและความตาย ทั้งพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน โดยเน้นศึกษาโลกทัศน์และชีวทัศน์ของพระพุทธศาสนาต่อชีวิตและความตาย เช่น เรื่องขันธ์ ๕ ไตรลักษณ์ กรรมและสังสารวัฏ วิธีการปฏิบัติต่อชีวิตและความตาย เช่น หลักความไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต หลักการเตรียมตัวตายอย่างมีสติ แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชีวิตในอดีตชาติ ชีวิตใกล้ตาย ชีวิตหลังความตาย การเตรียมตัวตาย วิธีการดูแลรักษาผู้ป่วย รูปแบบการตายที่ดี ประเพณีเกี่ยวกับความตาย และวิธีการปลอบโยนให้กำลังใจแก่ผู้ประสบความสูญเสีย

๓๐๖ ๑๐๓ จิตวิทยาแห่งชีวิตและความตาย ๓ (๓-๐-๖)

Psychology of Life and Death

ศึกษาจิตวิทยาว่าด้วยชีวิตและความตายของมนุษย์ให้ครอบคลุมทั้งมิติทางด้านชีววิทยา (Biological) ด้านสังคมวัฒนธรรม (Socio-cultural) ด้านจิตวิทยา (Psychological) และด้านจิตวิญญาณ (Spiritual) โดยเน้นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางจิตของผู้ที่ปรับตัวได้และปรับตัวไม่ได้ เพื่อเผชิญหน้าต่อความเปลี่ยนแปลง

ความตายและภาวะใกล้ตาย เช่น ปฏิบัติของ ผู้ป่วยที่เฝ้าหวารักษาไม่ได้ ๕ ชั้น คือ ชั้น ปฏิเสธและแยกตัว ชั้นโกรธ ชั้นต่อรอง ชั้นซึมเศร้า และชั้นยอมรับ รวมทั้งแนวปฏิบัติ ต่อผู้ป่วยระยะสุดท้ายและญาติ

๓๐๖ ๒๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยทางชีวิตและความตาย ๓ (๓-๐-๖)

Research Methodology in Buddhism

ศึกษาวิธีการแสวงหาความรู้ในรูปแบบการวิจัย ทั้งการวิจัยในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ความสำคัญของการวิจัยต่อการพัฒนาสังคม กระบวนการและขั้นตอนการวิจัย เกี่ยวกับชีวิตและความตาย เช่น การเลือกหัวข้อวิจัยทางปรัชญา การตั้งปัญหา การตั้งสมมติฐาน การรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาเครื่องมือวัด และแบบทดสอบ การเลือก การฝึกใช้ และการวิเคราะห์แบบทดสอบทางจิตวิทยาแบบต่าง ๆ หลักและวิธีการสร้างมีวัด การสร้างแบบทดสอบ แบบสอบถาม และแบบสอบวัดอื่น ๆ ที่ต้องใช้ในการเก็บข้อมูล เพื่อการวินิจฉัยทางจิตวิทยา โดยเริ่มตั้งแต่การสร้างข้อคำถาม การทดลองข้อคำถาม การวิเคราะห์ข้อคำถาม การหาความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงและการทำเกณฑ์มาตรฐาน รวมทั้งประสบการณ์ภาคปฏิบัติในการใช้แบบทดสอบ กับคนปกติ และบุคคลที่มีปัญหา การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานการวิจัย

๓๐๖ ๑๐๕ ภาษาอังกฤษสำหรับชีวิตและความตาย (๓) (๓-๐-๖)

English for Life and Death

ศึกษาภาษาอังกฤษโดยการปฏิบัติจริง ให้เกิดความชำนาญทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านการเขียน การพูด การอ่าน และการฟัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เน้นการฝึกอภิปรายหลักธรรมเป็นภาษาอังกฤษ เช่น หลักศีล ๕ พระรัตนตรัย ไตรลักษณ์ อริยสัจ ๔ มรรค ๘ และปัจจุสมุปบาท กรรมและการเกิดใหม่

๓๐๖ ๒๐๕ กรรมฐาน (๓) (๓-๐-๖)

Buddhist Meditation

ศึกษาหลักการเจริญกรรมฐานในพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา และปกรณ์วิเสส รวมทั้งรูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานของสำนักต่าง ๆ ในสังคมไทย โดยเน้นศึกษาอารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ เช่น อสุภ ๑๐ อนุสสติ ๑๐ และวิปัสสนาภูมิ ๖ เช่น การกำหนดพิจารณานามรูปโดยความเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ตามลำดับแห่งญาณ ๑๖ และผลที่เกิดจากการเจริญกรรมฐาน คือ รูปญาณ อรูปญาณ และวิปัสสนาญาณ

๑๗.๒ หมวดวิชาเอก ๑๒ หน่วยกิต

๓๐๖ ๑๐๖ จิตวิทยาแห่งความงอกงาม ๓ (๓-๐-๖)

Growth Psychology

ศึกษาความงอกงามของชีวิตที่พัฒนาระดับต่าง ๆ ของผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีและสมบูรณ์แบบตามหลักพุทธจิตวิทยา ทฤษฎีจิตวิทยาตะวันตกและจิตวิทยาตะวันออก ในบริบททางสรีรวิทยา สังคมวัฒนธรรม และบริบททางจิตวิทยา เพื่อให้เข้าใจลักษณะ ประเภท และขั้นตอนการพัฒนา การรับรู้ ความจำ กระบวนการคิด การเข้าใจ อารมณ์ การตัดสินใจ การใช้เหตุผล แรงจูงใจ บุคลิกภาพ พฤติกรรม การปรับตัวเข้ากับ การเปลี่ยนแปลงของตนเองและสถานการณ์แวดล้อม การแก้ปัญหา ป้องกัน และการส่งเสริมสุขภาพจิต โดยการนำผลการค้นคว้าวิจัยและทฤษฎีต่าง ๆ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบและประเมิน เพื่อประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับการเผชิญกับชีวิตและความตาย

๓๐๖ ๒๐๗ ชีวิตและความตายเชิงสังคมวัฒนธรรมไทย ๓ (๓-๐-๖)

Thai Socio-Cultural Life and Death

ศึกษาชีวิตและความตายในมิติทางสังคมและวัฒนธรรมไทย โดยเน้นศึกษาธรรมชาติและตัวแปรต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรม พุทธประเพณี และสภาวะทางจิต สถาบันทางสังคม เจตคติ ความคิดเห็นเกี่ยวกับชีวิตและความตาย เพื่อสามารถในการอธิบาย วิเคราะห์ การก่อรูป และการเปลี่ยนแปลง เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ การให้คำปรึกษา การดูแล ให้สอดคล้องกับเจตคติ และพุทธประเพณีเกี่ยวกับชีวิตและความตาย

๓๐๖ ๒๐๘ สัมมนาชีวิตและความตายร่วมสมัย ๓ (๓-๐-๖)

Seminar on Contemporary Life and Death

สัมมนาประเด็นปัญหา แนวคิด ทฤษฎี วิธีการเกี่ยวกับชีวิตและความตายในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นให้ นิสิตมีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ รวมทั้งแนวทางในการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหานั้น ๆ

๓๐๖ ๓๐๙ การฝึกปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวมเชิงพุทธ ๓ (๐-๖-๖)

Buddhist Hospice Care in Practice

ศึกษาในรูปแบบของการฝึกปฏิบัติดูแลรักษาผู้ป่วยระยะต่าง ๆ โดยเน้นให้นิสิตประยุกต์หลัก พุทธธรรมเกี่ยวกับชีวิตและความตายทางพระพุทธศาสนาและวิทยาการสมัยใหม่ ไปฝึกปฏิบัติจริงในการดูแลผู้ป่วย จากนั้นให้เขียนรายงานประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยเพื่อนำเสนออาจารย์ผู้รับผิดชอบในรายวิชา

๑๓.๓ หมวดวิชาเลือก ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๓๐๖ ๓๑๐ **ชีวจริยศาสตร์** ๓ (๓-๐-๖)

Bio-Ethics

ศึกษาความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และประยุกต์วิทยา อันนำมาซึ่งประเด็นปัญหาทางจริยศาสตร์ ที่เกี่ยวกับชีวิตและความตาย เช่น การทำแท้ง การทำการุณยฆาต การโคลนนิ่ง การทำวิจัยเซลล์ต้นแบบ (Stem Cell Research) การตัดต่อพันธุกรรม (GMO) โดยการวิเคราะห์ปัญหาเหล่านี้ว่าควรหรือไม่ควรในกรอบของพุทธจริยศาสตร์

๓๐๖ ๓๑๑ **การศึกษาชีวิตและความตายในทางศาสนา** ๓ (๓-๐-๖)

Study on Life and Death in Religions

ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องชีวิตและความตายในศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อให้เห็นทัศนะ มุมมอง พิธีกรรม และวิธีปฏิบัติต่อชีวิตและความตายที่แตกต่างหลากหลาย เช่น ชีวิตและความตายในทัศนะของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู พระพุทธศาสนา คริสต์ศาสนา ศาสนาอิสลาม

๓๐๖ ๓๑๒ **ชราศาสตร์วิทยา** ๓ (๓-๐-๖)

Gerontology

ศึกษาเกี่ยวกับความชราทั้งมิติด้านสรีรวิทยา จิตวิทยา และสังคมศาสตร์ โดยการนำปัญหาต่างๆ ของคนชรามาศึกษา เช่น ปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจ สวัสดิการ การดูแลรวมทั้งศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตของคนชรา โดยเน้นการศึกษาในด้านสวัสดิการทางสังคม และจิตวิทยาในการปลอบโยน การดูแลด้านสุขภาพพลานามัยของคนชรา และการจัดการองค์กร เช่น บ้านพักคนชรา และสถานสงเคราะห์คนชรา

๓๐๖ ๓๑๓ **ปัญหาชีวิตและความตายในสังคมสมัยใหม่** ๓ (๓-๐-๖)

Problems of Life and Death in Modern Society

ศึกษาปัญหาชีวิตและความตายอันเป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลง โดยเน้นศึกษาวิถีชีวิตของคนในสังคมสมัยใหม่ แบบทุนนิยมและบริโภคนิยม โดยเฉพาะทัศนคติและการดำเนินชีวิตที่พ่วงมากับความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น ค่านิยมแปลกใหม่ในหมู่วัยรุ่น การฆ่าตัวตาย การเสริมความงาม การทำศัลยกรรม และกิจกรรมทางธุรกิจ ที่มุ่งเอาชนะความแก่ ความเจ็บป่วยและความตาย

๓๐๖ ๓๑๔ **สรีระของมนุษย์กับพยาธิ** ๓ (๓-๐-๖)

Human Body and Diseases

ศึกษาสรีระร่างกายของมนุษย์ในภาวะปกติกับการเกิดโรคและความเจ็บป่วยที่เป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทย เช่น โรคมะเร็ง โรคเอดส์ โดยเน้นศึกษาให้เห็นระบบการทำงานของร่างกายและอวัยวะส่วนต่างๆ ระบบภูมิคุ้มกันในร่างกาย ความเสื่อมของร่างกาย การดูแลรักษาสุขภาพอนามัย ประเภทของเชื้อโรค การเกิดโรคในร่างกาย การดูแลรักษาร่างกายยามป่วยไข้ เป็นต้น

๓๐๖ ๓๑๕ **มรณวิทยาเชิงสังคม** ๓ (๓-๐-๖)

Social Thanatology

ศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยา สังคม และวัฒนธรรม ที่กำหนดบุคลิกภาพ แรงจูงใจ และการรับรู้เกี่ยวกับชีวิตและความตาย การแสดงออกทางอารมณ์ พฤติกรรมของปัจเจกชนในสังคมและวัฒนธรรมต่างๆ จิตวิทยาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และภัยพิบัติต่างๆ รวมทั้งการประยุกต์ทฤษฎีทางจิตวิทยาในการอธิบายปรากฏการณ์ สัญลักษณ์ ความหมายในพระพุทธศาสนาและข้ามวัฒนธรรม เน้นการศึกษาเกี่ยวกับมรณวิทยาเชิงสังคม

๓๐๖ ๓๑๖ **กรณีศึกษาเกี่ยวกับชีวิตและความตาย** ๓ (๓-๐-๖)

Case Study on Life and Death

ศึกษาแบบอย่าง กระบวนทัศน์ ของบุคคลสำคัญๆ หรือน่าสนใจในมิติทางจิตวิทยา สังคม วัฒนธรรม และจิตวิญญาณ เกี่ยวกับชีวิตและความตายที่กำหนดบุคลิกภาพ แรงจูงใจ การรับรู้ การแสดงออกทางอารมณ์ การคิดและการแก้ปัญหา รวมทั้งทักษะและวิธีการปฏิสัมพันธ์กับสภาวะการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นการวิเคราะห์และบูรณาการกับพุทธจิตวิทยาและจิตวิทยาตะวันตก

๓๐๖ ๓๑๗ **ความเครียดและสุขภาพจิต** ๓ (๓-๐-๖)

Stress and Mental Health

ศึกษาความหมาย แนวคิด ทฤษฎี ระบบทางกายภาพ องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความเครียด และสุขภาพจิต หลักการพื้นฐานและขั้นตอนในภาวะความเครียด การปรับพฤติกรรม การเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงและธรรมชาติของชีวิต การแสวงหาแนวทางป้องกันและแก้ไข รวมทั้งการวิเคราะห์ และพัฒนาสุขภาพจิต ทั้งด้านปัจเจกชนและสังคมแบบบูรณาการ

๓๐๖ ๓๑๘ จิตวิทยาการปรึกษาเกี่ยวกับชีวิตและความตาย ๓ (๓-๐-๖)

Counseling Psychology of Life and Death

ศึกษา เรียนรู้ ฝึกฝน วิธีการ กระบวนการ ขั้นตอน เทคนิค จริยธรรม โดยเน้นการนำหลักทฤษฎีจิตวิทยาตะวันตกและพุทธจิตวิทยา รวมทั้งผลงานวิจัยใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการสร้างความพร้อม และฝึกทักษะต่าง ๆ ในการปรึกษาเกี่ยวกับชีวิตและความตาย

๓๐๖ ๓๑๙ กฎหมายเกี่ยวกับชีวิตและความตาย ๓ (๓-๐-๖)

Laws on Life and Death

ศึกษากฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตและความตาย ทั้งกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอาญา เช่น กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก กฎหมายเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญา กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว กฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้ง กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของผู้ป่วยและผู้ตาย

๓๐๖ ๓๒๐ ธรรมนิเทศว่าด้วยชีวิตและความตาย ๓ (๓-๐-๖)

Dhamma Communication on Life and Death

ศึกษาหลักการและวิธีการเผยแพร่หรือการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ศิลปะการพูดในที่ชุมนุมชน การเทศนา การบรรยาย อภิปราย สัมมนา และแสดงปาฐกถาธรรม รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแบบต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือเผยแพร่แนวคิด คำสอน และวิธีการปฏิบัติต่อชีวิตและความตายตามหลักพระพุทธศาสนา ให้แก่บุคคล ชุมชน และสังคม

๑๗.๔ วิทยานิพนธ์

๓๐๖ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต

Thesis

ศึกษาวิจัยและนำเสนอผลการวิจัย ซึ่งมีเนื้อหาสาระทางด้านพุทธจิตวิทยาที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการ การดูแลชีวิตและความตายตามหลักของพระพุทธศาสนา ภายใต้การดูแลแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยขั้นตอนและรูปแบบของการนำเสนอวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นโครงการเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

อาจารย์สอนประจำหลักสูตร

๑. พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ศ.
ป.ธ. ๙, พธ.บ., M.A. (Philosology), M.Phil., Ph.D. (Philosophy)
๒. พระราชปัญญาเมธี (สมชัย กุศลจิตฺโต) รศ.
ป.ธ. ๙, พธ.บ., M.A., Ph.D. (Philosophy)
๓. พระสุธีวรญาณ (ณรงค์ จิตฺโตโสภโณ) รศ.
ป.ธ. ๘, พธ.บ., M.A., Ph.D. (Buddhist Studies)
๔. พระวิสุทธิภัทรธาดา (ประสิทธิ์ พุรหมรฺรสี) ศ.
ป.ธ. ๖, พธ.บ., M.A., Ph.D. (Philosophy)
๕. พระศรีสิทธิมนี (พล อากาศโร) ศ.
ป.ธ. ๙, พธ.บ., M.A., M.Phil, Ph.D. (Linguistics)
๖. พระมหาสมจินต์ สมฺมาปญฺโญ ผศ.
ป.ธ. ๙, ศษ.บ, พธ.ม., Ph.D. (Pali&Buddhist Studies)
๗. พระครูกัลยาณสิทธิวัฒน์ (สมาน กุลยาณธมฺโม) ผศ.
ป.ธ. ๔, พ.ม., พธ.บ., M.Ed. (Guidance)
๘. พระมหาขวัญชัย กิตฺติปาโล
ป.ธ. ๕, พธ.บ. (สังคมศึกษา), รป.ม.

อาจารย์พิเศษ

๑. รศ.ดร.ทิพาวดี เอมะวรรณนะ
ศศ.บ. (จิตวิทยา) เกียรตินิยม, M.A. (Clinical Psy.), Ph.D.(Psychology)
๒. รศ.ดร.โสรัช โพร้แก้ว
วท.บ.(จิตวิทยาคลินิก), ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว), Ph.D.(Counselor Education)
๓. รศ.ดร.ศรีเรื่อน แก้วกังวาน
อบ, คม, (เกียรตินิยม), M.Ed.(Guidance and Counseling), Ph.D. (Development Psy. Language Studies)
๔. รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทร์
ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์), Ph.D. (Management)

๕. รศ.ดร.เรียม ศรีทอง
กศ.บ.(มัธยมศึกษา), กศ.ม. (การแนะแนว), Ph.D.(Counseling)
๖. รศ.ดร.ชาติรี เหมพนุโซ (เหมพันธ์)
พธ.บ.(เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง), B.A., M.A., Ph.D. (European Studies)
๗. นายแพทย์วีรพล อุณหรัมย์
พบ., วว. จิตเวชศาสตร์
๘. นายแพทย์พลภัทร์ โลเสถียรกิจ
พบ., วว. จิตเวชศาสตร์
๙. แพทย์หญิงปัทมา ศิริเวช
พบ., วว.จิตเวชศาสตร์
๑๐. ผศ.ดร.เริงชัย หมื่นชนะ
พธ.บ., M.Ed. (Teacher & Higher Education), Ph.D. (Educational & Guidance Psy.)
๑๑. ผศ.สุรินทร์ รณเกียรติ
ศศ.บ. (จิตวิทยา), M.A. (Counseling Psy.)
๑๒. ผศ.ดร.เมธาวี อุดมธรรมมานุภาพ
ค.บ. (จิตวิทยาแนะแนว), ค.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว), Ph.D. (Psychology)
๑๓. ดร.อุบลวรรณ ภวกันันท์
กศ.บ. (ชีววิทยา), กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ), Cert. of Specialization in Cognitive Psychology, Ph.D. (Experimental Psychology)
๑๔. ดร.ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธิ
พธ.บ. (ปรัชญา), M.A. (Philosophy), M.A.(Psy.), Ph.D. (Psy.)
๑๕. ผศ.ดร.นิภา แก้วศรีงาม
วท.บ. (จิตวิทยา), รศ.ม., กศ.ด. (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร)
๑๖. ผศ.อารีย์ สอาดชาวุธ
B.Commerce (Statistics), M.Sc. (Applied Statistics), Grad. Dip. (Computing Studies)
๑๗. อาจารย์อัมพร รัตนวิทย์
วท.บ. (จิตวิทยาคลินิก), MMM. in Health (มหิดล)
๑๘. ดร.เกียรติชัย แก้วเจริญสุข
ป.ธ.๖, B.A., M.A., Ph.D.(Psy.)